

Prawo handlowe w pigułce

Wydanie 3.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

DZIAŁ I. PRAWO SPÓŁEK HANDLOWYCH

Czy wiesz, że...

Ludzie od wieków łączyli w sposób formalny kapitał i pracę celem pomnożenia dochodów. Konstrukcję „współki zysków” wprowadził już Kodeks Napoleona z 1804 r., a rozwój spółek rozpoczął się w I połowie XIX w. (Anglia), chociaż spółki powstawały od wielu wieków. W Polsce jedną z pierwszych publikacji na temat prawa handlowego była książka *Janko Krzyżowskiego* z 1903 r. „O Spółkach”¹. Z kolei prawo handlowe skodyfikowano po raz pierwszy w Kodeksie handlowym z 1934 r., wzorowanym na Kodeksie niemieckim z 1897 r.

---

¹ Zob. A. Lisak, Historia prawa spółek, Rzeczpospolita z 27.3.2016 r., www.rp.pl/Rzecz-o-prawie/303269987-Historia-prawa-spolek-ludzie-laczyli-kapital-i-prace-dla-pomnozenia-dochodow.html.

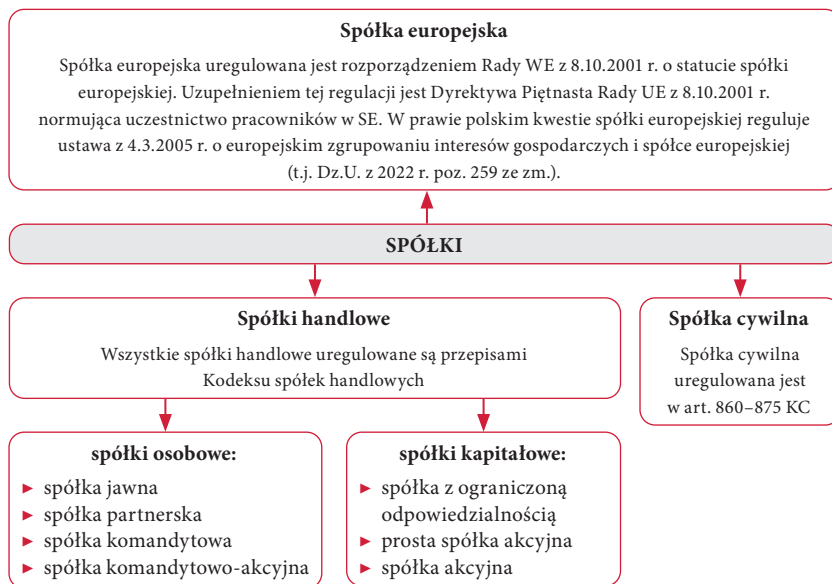
CZĘŚĆ I. UWAGI OGÓLNE

ROZDZIAŁ 1. KLASYFIKACJA SPÓŁEK

Ważne

Przepisy dotyczące spółek znajdziesz przede wszystkim w KSH, KC, KPC i KRSU.

Kodeks spółek handlowych wyróżnia dwa rodzaje spółek handlowych – spółki osobowe oraz spółki kapitałowe.

Odrębne typy spółek stanowią spółka cywilna oraz spółka europejska.

Kodeks spółek handlowych wyróżnia wśród spółek kapitałowych:

- 1) **spółkę jednoosobową** – spółka, której wszystkie udziały albo akcje należą do jednego wspólnika albo akcjonariusza;
- 2) **spółkę powiązaną** – spółka kapitałowa, w której inna spółka handlowa albo spółdzielnia dysponuje bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 20% głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu, także jako zastawnik lub użytkownik, albo na podstawie porozumień z innymi osobami, lub która posiada bezpośrednio co najmniej 20% udziałów albo akcji w innej spółce kapitałowej (art. 4 § 1 pkt 5 KSH).
- 3) **spółką dominującą jest spółka** w przypadku, gdy:
  - ▶ dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu, także jako zastawnik albo użytkownik, bądź w zarządzie innej spółki kapitałowej (spółki zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami lub
  - ▶ jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków zarządu innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) albo spółdzielni (spółdzielni zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
  - ▶ jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków rady nadzorczej innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) albo spółdzielni (spółdzielni zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
  - ▶ członkowie jej zarządu lub członkowie jej rady nadzorczej stanowią więcej niż połowę członków zarządu innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) albo spółdzielni (spółdzielni zależnej), lub
  - ▶ dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w spółce osobowej zależnej albo na walnym zgromadzeniu spółdzielni zależnej, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
  - ▶ wywiera decydujący wpływ na działalność spółki kapitałowej zależnej albo spółdzielni zależnej, w szczególności przez zawarcie między spółką dominującą a spółką zależną umowy przewidującej zarządzanie spółką zależną lub przekazywanie zysku przez taką spółkę (art. 4 § 1 pkt 4 KSH).

Spółka dominująca ma obowiązek zawiadomić spółkę kapitałową zależną o powstaniu stosunku dominacji w terminie 2 tygodni od dnia powstania tego stosunku, pod rygorem zawieszenia wykonywania prawa głosu z akcji albo udziałów spółki dominującej reprezentujących więcej niż 33% kapitału zakładowego spółki zależnej. Uchwała zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia, powzięta bez takiego zawiadomienia jest nieważna, chyba że spełnia wymogi kworum oraz większości głosów bez uwzględnienia głosów nieważnych.

Przykład

Jeśli spółka ma np. 60% udziałów w spółce zależnej i nie zawiadomiła o tym tej spółki w terminie 2 tygodni od powstania zależności, to na zgromadzeniu wspólników może wykonywać prawo głosu tylko z 33% udziałów. Prawo głosu z 27% udziałów jest zawieszona.

Akcjonariusz, wspólnik, członek zarządu albo rady nadzorczej spółki kapitałowej może żądać, aby spółka handlowa, która jest wspólnikiem albo akcjonariuszem w tej spółce, udzieliła informacji, czy pozostaje ona w stosunku dominacji lub zależności wobec określonej spółki handlowej albo spółdzielni będącej wspólnikiem, albo akcjonariuszem w tej samej spółce kapitałowej. Uprawniony może żądać również ujawnienia liczby akcji lub głosów albo liczby udziałów lub głosów, jakie spółka handlowa posiada w spółce kapitałowej, w tym także jako zastawnik, użytkownik lub na podstawie porozumień z innymi osobami. Żądanie udzielenia informacji oraz odpowiedzi powinny być złożone na piśmie. Odpowiedzi na pytania należy udzielić uprawnionemu oraz właściwej spółce kapitałowej w terminie 10 dni od dnia otrzymania żądania. Jeżeli żądanie udzielenia odpowiedzi doszło do adresata później niż na 2 tygodnie przed dniem, na który zwołano zgromadzenie wspólników albo walne zgromadzenie, bieg terminu do jej udzielenia rozpoczyna się w dniu następującym po dniu, w którym zakończyło się zgromadzenie wspólników albo walne zgromadzenie. Od dnia rozpoczęcia biegu terminu udzielenia odpowiedzi do dnia jej udzielenia zobowiązana spółka handlowa nie może wykonywać praw z akcji albo udziałów w spółce kapitałowej zależnej;

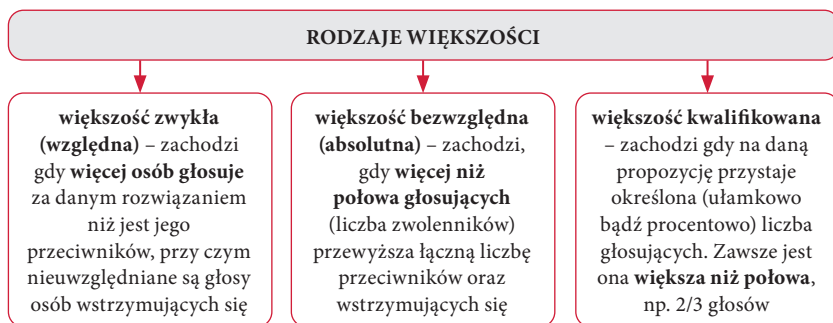
- 4) **spółkę publiczną** (w spółce akcyjnej). Jest to spółka publiczna w rozumieniu przepisów ustawy z 29.7.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

Spółka dominująca i spółka albo spółki zależne, będące spółkami kapitałowymi, kierując się zgodnie z uchwałą o uczestnictwie w grupie spółek wspólną strategią w celu realizacji wspólnego interesu (interes grupy spółek), uzasadniająca sprawowanie przez spółkę dominującą jednolitego kierownictwa nad spółką zależną albo spółkami zależnymi tworzą **grupę spółek**.

Pamiętaj, że **spółka cywilna nie jest spółką prawa handlowego**. Jest to umowa regulowana przepisami KC (art. 860 i n.). Umowa ta obejmuje zobowiązanie zaciągane przez każdego ze wspólników – względem wszystkich pozostałych wspólników – do dążenia do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w oznaczony sposób. Spółka cywilna nie jest również przedsiębiorcą (są nimi jedynie wspólnicy spółki w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej).

ROZDZIAŁ 2. OBLICZANIE GŁOSÓW

Pojęcie „większość” stanowi relatywny miernik, wskazujący jaką liczbą głosów należy podjąć decyzję, aby miała ona moc prawnie wiążącą. W polskim systemie prawnym wyróżnia się trzy rodzaje większości: **zwykłą**, **bezwzględną** oraz **kwalifikowaną**.

Na użytek KSH przyjęto, że większość bezwzględna to więcej niż połowa głosów oddanych. Regulacja przyjęta w KSH przewiduje system „premiowania” aktywnych członków rady nadzorczej oraz zarządu. Przy obliczaniu głosów nie są liczone głosy, których nie oddano, głosy nieważne itp. Liczą się wyłącznie głosy: „za”, „przeciw” oraz „wstrzymujące się”, oddane podczas głosowania w sposób zgodny z ustawą, umową albo statutem spółki (art. 4 § 1 pkt 9 KSH).

ROZDZIAŁ 3. WZORZEC UMOWY

W związku z możliwością zakładania niektórych spółek handlowych w drodze elektronicznej, w Kodeksie spółek handlowych znajdują się definicje wzorca umowy oraz innych instytucji i określeń, które są stosowane w elektronicznym postępowaniu rejestrowym oraz wskazane zostały spółki, które można zarejestrować przy wykorzystaniu wzorca umowy. **Wzorzec umowy** to wzorzec umowy spółki udostępniony w systemie teleinformatycznym. Z kolei **spółka wzorcowa to spółka**, której umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy, z wyłączeniem spółki utworzonej przy wykorzystaniu wzorca, której umowa została zmieniona w inny sposób niż przy wykorzystaniu wzorca (np. zawartą przy pomocy wzorca umowę spółki z o.o. zmieniono aktem notarialnym). Przy rejestracji spółki wzorcowej wykorzystywane są tzw. **postanowienia zmienne umowy**. Są to postanowienia umowy spółki zawartej przy wykorzystaniu wzorca umowy, które zgodnie z wzorcem mogą być modyfikowane przez wybór odpowiednich wariantów poszczególnych postanowień albo przez wprowadzenie odpowiednich danych w określone pola wzorca, umożliwiające ich wprowadzenie.

Ważne

W Polsce przy pomocy wzorca umowy można zarejestrować:

- 1) spółkę jawną,
- 2) spółkę komandytową,
- 3) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością,
- 4) prostą spółkę akcyjną.

ETAPY REJESTRACJI SPÓŁKI WZORCOWEJ

rejestracja w systemie eKRS

- ▶ tylko zarejestrowana osoba może logować się do systemu eKRS przy pomocy loginu i hasła
- ▶ w procesie rejestracji w trybie S24 każda z osób podpisujących wniosek (każdy ze wspólników/akcjonariuszy) musi posiadać aktywne konto w systemie eMS

przygotowanie niezbędnych danych do zarejestrowania spółki

najpierw należy podać formę prawną podmiotu oraz nazwę i siedzibę spółki

kolejno wypełnia się wzorec umowy spółki udostępniony w systemie

składa się on z kilkunastu paragrafów, w których znajdują się postanowienia dotyczące m.in.:

- ▶ przedmiotu działalności
- ▶ wspólników wraz z określeniem ich ról w spółce
- ▶ wysokości wkładów
- ▶ czasu trwania spółki
- ▶ podziału zysków i strat
- ▶ możliwości zbycia ogółu praw i obowiązków wspólnika
- ▶ trybu zmiany umowy spółki
- ▶ reprezentacji spółki

sporządzenie oświadczeń i zapisanie ich w formacie pdf

(np. oświadczenie, czy spółka jest cudzoziemcem w rozumieniu ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, oświadczenie o pokryciu kapitału zakładowego przez wszystkich wspólników)

podpisanie dokumentów i złożenie dokumentów przez system S24

- ▶ wszyscy wspólnicy podpisują
- ▶ można to zrobić przy użyciu kwalifikowanego podpisu elektronicznego, podpisu zaufanego lub podpisu osobistego

opłacenie wniosku i podatku od czynności cywilnoprawnych

- ▶ opłata sądowa 250 zł (standardowa opłata to 500 zł)
- ▶ opłata za ogłoszenie w MSiG 100 zł
- ▶ należy wypełnić deklarację PCC-3 i w ciągu 14 dni od dnia zawarcia spółki wpłacić samodzielnie opłacony podatek

wygenerowanie dokumentów i wniosku

- ▶ na tym etapie można jeszcze dokonywać poprawek

zgłoszenie NIP-8 i rejestracja VAT

- ▶ zgłoszenie NIP-8 należy złożyć w terminie 21 dni (jeśli firma zamierza odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne, to termin skraca się do 7 dni)
- ▶ wniosek o rejestrację jako podatnik VAT składa się przed dniem, w którym zostanie wykonana pierwsza czynność podlegająca opodatkowaniu VAT

Zgodnie z art. 7¹ KSH, jeżeli przepis KSH tak stanowi, zawarcie umowy spółki lub wykonanie innej czynności dotyczącej spółki może nastąpić także przy wykorzystaniu wzorca umowy lub innych wzorców udostępnionych w systemie teleinformatycznym. Czynności te są wykonywane w systemie teleinformatycznym za pośrednictwem konta, o którym mowa w art. 53d ustawy z 27.7.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Pamiętaj!

Obecnie wniosek o rejestrację spółki w KRS można składać wyłącznie przez Internet. Nie ma możliwości złożenia papierowego wniosku. Istnieją jednak dwie metody złożenia wniosku o rejestrację w KRS:

- ▶ przez system S24 – w przypadku spółek, których umowa została zawarta w tym systemie;
- ▶ przez Portal Rejestrów Sądowych – w przypadku spółek, których umowa została zawarta w formie tradycyjnej.

ROZDZIAŁ 4. OGŁOSZENIA

Obowiązek publikacji wpisów wynika z art. 1 ust. 3 ustawy z 22.12.1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego, zgodnie z którym w Monitorze Sądowym ogłasza się: wszystkie wpisy do KRS, ogłoszenia wymagane przez Kodeks spółek handlowych i Kodeks postępowania cywilnego, inne obwieszczenia i ogłoszenia, jeżeli ich ogłoszenie jest wymagane lub dopuszczone przez ustawy.

Zasady dotyczące ogłaszania wpisów spółek handlowych oraz innych przedsiębiorców w sposób szczegółowy normuje ustawa z 20.8.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym. Zgodnie z art. 13 ust. 1 KRSU wpisy do Rejestru podlegają obowiązkowemu ogłoszeniu w **Monitorze Sądowym i Gospodarczym (MSiG)**, chyba że ustawa stanowi inaczej. **Wyjątki** od tej zasady, polegające na tym, że wpis nie podlega ogłoszeniu, dotyczą wpisów:

- 1) w dziale 4 Rejestru przedsiębiorców;
- 2) do rejestru stowarzyszeń i innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i – co do zasady – organizacji pożytku publicznego;
- 3) dokonanych w wyniku rozpatrzenia wniosku w przedmiocie wpisu numeru REGON oraz NIP stanowiącego uzupełnienie pierwszego wpisu nowego podmiotu do Rejestru, a także wpisu adresu do doręczeń elektronicznych do Rejestru (art. 20 ust. 1d KRSU);
- 4) daty uprawomocnienia się postanowienia sądu rejestrowego w sprawach, w których postanowienia te są skuteczne i wykonalne z chwilą ich uprawomocnienia (art. 20 ust. 3 KRSU).

Zgodnie z art. 5 § 3 KSH **ogłoszenia pochodzące od spółki** publikowane są w **MSiG**, chyba że ustawa stanowi inaczej. W umowie lub w statucie spółki może być przewidziany inny sposób ogłaszania. Miejscem ogłoszenia może być poza MSiG telewizja, prasa, Internet itp. Monitor Sądowy i Gospodarczy jest ogólnopolskim dziennikiem urzędowym. Ogłoszenia i obwieszczenia, które są w nim zamieszczane, podlegają określonym

przez prawo opłat. Przedsiębiorcy mają obowiązek przechowywać w lokalu swojej siedziby numery Monitora, w których zamieszczane są dotyczące nich informacje.

Ważne

Opłata za ogłoszenie wpisu do KRS w MSiG wynosi 100 zł.

Ponadto ogłoszenia lub złożenia dokumentu lub informacji do sądu rejestrowego wymagają **dokumenty i informacje o spółkach komandytowo-akcyjnych oraz spółkach kapitałowych**. Obowiązki ogłoszenia podlegają także informacje o:

- 1) osiągnięciu lub utracie przez spółkę handlową pozycji dominującej w spółce akcyjnej. Osiągnięcie takiej pozycji w spółce z o.o. nie musi być ogłaszane. Natomiast w przypadku spółki akcyjnej istnieje możliwość przyjęcia w statucie obowiązku zawiadomienia wszystkich akcjonariuszy listami poleconymi albo wiadomościami na adresy do doręczeń elektronicznych, o których mowa w art. 2 pkt 1 DorElektrU zamiast zamieszczania ogłoszenia;
- 2) obniżeniu lub podwyższeniu kapitału zakładowego spółki akcyjnej;
- 3) zwołaniu walnego zgromadzenia spółki akcyjnej;
- 4) otwarciu likwidacji spółki akcyjnej (otwarcie likwidacji spółki akcyjnej ogłasza się w MSiG, i to dwukrotnie).

Złożenie przez spółkę wniosku o ogłoszenie w MSiG o zdarzeniu podlegającym obowiązkowi publikacji powinno być dokonane w terminie **2 tygodni od zajścia zdarzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej**.

Spółka akcyjna i spółka komandytowo-akcyjna prowadzą własne strony internetowe i zamieszczają także na tych stronach, w miejscach wydzielonych na komunikację z akcjonariuszami, wymagane przez prawo lub ich statuty ogłoszenia pochodzące od spółek.

TEST DO CZĘŚCI I. UWAGI OGÓLNE

1. Przez umowę spółki handlowej wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się:

- a) dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz – jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi – przez współdziałanie w inny określony sposób,
- b) dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez wniesienie wkładów,
- c) dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez wniesienie wkładów oraz – jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi – przez współdziałanie w inny określony sposób.

2. Spółka partnerska to spółka:

- a) osobowa,
- b) kapitałowa,
- c) jednoosobowa.

3. Spółka, która wywiera decydujący wpływ na działalność spółki kapitałowej zależnej albo spółdzielni zależnej, w szczególności na podstawie umowy przewidującej zarządzanie spółką zależną lub przekazywanie zysku przez taką spółkę, to spółka:

- a) jednoosobowa,
- b) dominująca,
- c) osobowa.

4. „Bezwzględna większość głosów” według Kodeksu spółek handlowych to:

- a) więcej niż połowa głosów oddanych przy obecności większości osób uprawnionych do głosowania,
- b) więcej niż połowa głosów oddanych przy obecności co najmniej połowy liczby osób uprawnionych do głosowania,
- c) więcej niż połowa głosów oddanych.

5. Postanowienia zmienne umowy to:

- a) postanowienia umowy spółki zawartej przy wykorzystaniu wzorca umowy, które zgodnie z wzorcem mogą być modyfikowane przez wybór odpowiednich wariantów poszczególnych postanowień albo przez wprowadzenie odpowiednich danych w określone pola wzorca, umożliwiające ich wprowadzenie,
- b) postanowienia umowy spółki zawartej pisemnie lub przy wykorzystaniu wzorca umowy, które zgodnie z wzorcem mogą być modyfikowane przez wybór odpowiednich wariantów poszczególnych postanowień albo przez wprowadzenie odpowiednich danych w określone pola wzorca, umożliwiające ich wprowadzenie,
- c) postanowienia umowy spółki zawartej przy wykorzystaniu wzorca umowy, które zgodnie z wzorcem nie mogą być modyfikowane przez wybór odpowiednich wariantów poszczególnych postanowień albo przez wprowadzenie odpowiednich danych w określone pola wzorca, umożliwiające ich wprowadzenie.

6. Złożenie przez spółkę wniosku o ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o osiągnięciu pozycji dominującej podlegającym obowiązkowi publikacji powinno być dokonane w terminie:

- a) 2 tygodni od zajścia zdarzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej,
- b) tygodnia od zajścia zdarzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej,
- c) miesiąca od zajścia zdarzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

CZĘŚĆ II. CHARAKTERYSTYKA SPÓŁEK OSOBOWYCH I KAPITAŁOWYCH

ROZDZIAŁ 1. CECHY SPÓŁKI OSOBOWEJ

Spółkami osobowymi są:

- 1) spółka jawna,
- 2) spółka partnerska,
- 3) spółka komandytowa,
- 4) spółka komandytowo-akcyjna.

Spółka osobowa jest spółką prawa handlowego, która może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana. Prowadzi ona przedsiębiorstwo **pod własną firmą**.

Kodeks spółek handlowych przyznaje spółkom osobowym podmiotowość prawną. Spółki osobowe uzyskują zdolność prawną z chwilą wpisu do rejestru (KRS). Na podmiotowość prawną składa się zdolność do czynności prawnych oraz zdolność sądowa.

Przejdź do księgarni →